

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІКИ**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ЩОДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА ВИВЧЕННЯ
ДИСЦИПЛІНИ «ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ»
(для студентів спеціальностей 6.030206 «Міжнародний бізнес» і
6.030601 «Менеджмент» всіх форм навчання)**

*Затверджено на засіданні Вченої ради
економіко-правового факультету
протокол № 2 від «30» вересня 2015 р.*

УДК 338.24 (477) (075.8)

Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи та вивчення дисципліни «Державне регулювання економіки» для студентів спеціальностей 6.030206 «Міжнародний бізнес» і 6.030601 «Менеджмент» всіх форм навчання / к.е.н., доцент кафедри міжнародної економіки Ніколенко Т.І. – Маріуполь: МДУ, 2015. – 43 с.

Методичні рекомендації щодо організації самостійної роботи та вивчення дисципліни «**Державне регулювання економіки**» для студентів спеціальності 6.030206 «Міжнародний бізнес» і 6.030601 «Менеджмент» всіх форм навчання складено на підставі відповідних нормативних вимог Міністерства освіти і науки України, галузевих стандартів вищої освіти, методичних рекомендацій Маріупольського державного університету.

Методичні рекомендації розглянуті та затверджені на засіданні кафедри міжнародної економіки Маріупольського державного університету (протокол № 2 від «15» вересня 2015 р.)

© Ніколенко Т.І.
© Маріуполь, МДУ

ЗМІСТ

	стор.
Опис навчальної дисципліни	4
Передмова	6
Структура навчальної дисципліни	8
Програма навчальної дисципліни	11
План семінарських занять	15
Варіанти модульних контрольних робіт	22
Тестові завдання для самоконтролю	29
Теми реферативних робіт з курсу	36
Контрольні питання до курсу	38
Список літератури	40

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
для студентів 6.030206 «Міжнародний бізнес»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Галузь знань: 0302 «Міжнародні відносини»	За вибором
Модулів – 2	Напрямок підготовки: 6.030206 «Міжнародний бізнес»	Рік підготовки:
Змістових модулів – 2		2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: розробити презентацію	Спеціальність (професійне спрямування): «Міжнародний бізнес»	Семестр
Загальна кількість годин – 60		3-й
		Лекції
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,3 самостійної роботи студента – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «Бакалавр»	14 год.
		Практичні, семінарські
		10 год.
		Самостійна робота
		36 год.
		Індивідуальні завдання
		6 год.
	Вид контролю: залік	

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
для студентів 6.030601 «Менеджмент»

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 1,5	Галузь знань: 0306 <u>«Менеджмент»</u>	За вибором	
Модулів – 2	Напрямок підготовки: <u>6.030601 «Менеджмент»</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання: розробити презентацію	Спеціальність (професійне спрямування): <u>«Менеджмент»</u>	Семестр	
Загальна кількість годин – 45		3-й	3-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1,3 самостійної роботи студента – 1,2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: <u>«Бакалавр»</u>	14 год.	2 год.
		Практичні, семінарські	
		10 год.	4 год.
		Самостійна робота	
		21 год.	39 год.
		Індивідуальні завдання	
		6 год.	2 год.
		Вид контролю:	
	залік	екзамен	

ПЕРЕДМОВА

Держава — це організація політичної влади домінуючої частини населення у соціально неоднорідному суспільстві, з допомогою якої забезпечується його цілісність і безпека та здійснюється керівництво суспільством в інтересах цієї його частини, а також управління загальносуспільними справами.

Державне регулювання економіки покликане забезпечувати її рівновагу і сталий розвиток. Конкретні напрямки, форми та масштаби державного регулювання економіки визначаються характером і гостротою економічних, соціальних, екологічних та інших проблем у будь-якій країні певного періоду.

Державне регулювання економіки в умовах ринкового господарства являє собою систему типових заходів законодавчого, виконавчого та контролюючого характеру, які здійснюють правомочні державні установи та суспільні організації з метою стабілізації та адаптації існуючої соціально-економічної системи до умов, що змінилися.

Процес регулювання економіки потребує виконання комплексу організаційних, економічних, фінансових і управлінських заходів як складових ефективної реалізації політики суспільного розвитку.

Основною метою сучасного державного регулювання економіки є її переведення на інтенсивний шлях розвитку з послідовним скороченням видатків на екстенсивне зростання і вкладень в інтенсифікацію ефективного використання вже створеного господарського потенціалу.

В Україні здійснюється економічна реформа. Тому сьогодні як ніколи потрібні зусилля для поживлення господарського життя з метою забезпечення стабілізації економіки та економічного розвитку. Орієнтація на такий результат передбачає використання певних засобів, механізмів та інструментарію державного регулювання економіки.

Вивчення дисципліни «Державне регулювання економіки» сприятиме підвищенню рівня загальноекономічної підготовки спеціалістів, формуванню в них навичок науково-аналітичного опрацювання проблем з позицій державних інтересів. Значення навчальної дисципліни визначається особливостями сучасного перехідного періоду.

Мета курсу полягає у тому, щоб оволодіти знаннями методології, методики та організаційних основ державного регулювання економіки.

Предметом курсу є теоретичні засади формування стратегії соціально-економічної політики держави; сутність, форми та методи державного регулювання економіки; механізми реалізації державної політики в усіх сферах діяльності.

Головні завдання дисципліни полягають в тому, щоб розкрити:

- сутність, мету і завдання державного регулювання економіки;
- теоретичні основи формування та реалізації стратегії соціально-економічної політики держави;
- методологічні основи та засоби впливу держави на економічний і соціальний розвиток та соціально-економічні процеси;
- сутність, функції, методологію та методику соціально-економічного прогнозування, державного програмування і макроекономічного планування;

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

знати:

- методи, об'єкти, засоби і механізми державного регулювання економіки;
- особливості державного регулювання різних сфер господарської соціальної діяльності;

- світовий досвід державного регулювання економіки
- основи формування стратегії соціально-економічної політики держави

вміти:

- аналізувати ефективність методів державного регулювання в економіці країни;
- визначати основні напрями державного регулювання економіки при певних ситуаціях в економіці країни;
- формулювати основні поняття державного регулювання;
- проводити оцінку заходів державного регулювання;
- робити аналітичні висновки щодо порівняння державного регулювання економік різних країн.

**СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
для студентів 6.030206 «Міжнародний бізнес»**

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	денна форма				
	усього	у тому числі			
л		с	Інд.	С. р.	
Модуль 1					
Змістовий модуль 1.					
Тема 1. Державне регулювання економіки як функція держави	5	2	1		2
Тема 2. Стратегія соціально-економічного розвитку країни	5	2	1		2
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	<i>10</i>	<i>4</i>	<i>2</i>		<i>4</i>
Змістовий модуль 2.					
Тема 3. Фінансова політика	6	1	1		4
Тема 4. Структурна та інвестиційна політика	6	1	1		4
Тема 5. Науково-технічна та інноваційна політика	3,5	1	0,5		2
Тема 6 Державне регулювання підприємництва	4	1	1		2
Тема 7. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	5,5	1	0,5		4
Тема 8. Державне регулювання цін та інфляції	5,5	1	0,5		4
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	<i>30,5</i>	<i>6</i>	<i>4,5</i>		<i>20</i>
Змістовий модуль					
Тема 9. Регіональна економічна політика	6	1	1		4
Тема 10. Суспільний сектор економіки як об'єкт державного регулювання	4	1	1		2
Тема 11. Соціальна політика	6	1	1		4
Тема 12. Державне регулювання природоохоронної діяльності	3,5	1	0,5		2
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	<i>19,5</i>	<i>4</i>	<i>3,5</i>		<i>12</i>
Усього годин	60	14	10		36
Модуль 2					
МКР	4			4	
Реферат	2			2	
Усього годин	6			6	

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
для студентів 6.030601 «Менеджмент»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд	с.р.		л	п	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1										
ЗМ 1.										
Тема 1. Державне регулювання економіки як функція держави	4	2	1		1	3	0,5	0,5		2
Тема 2. Стратегія соціально-економічного розвитку країни	4	2	1		1	3	0,5	0,5		2
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	8	4	2		2	6	1	1		4
ЗМ 2.										
Тема 3. Фінансова політика	4	1	1		2	4,5		0,5		4
Тема 4. Структурна та інвестиційна політика	4	1	1		2	5	0,5	0,5		4
Тема 5. Науково-технічна та інноваційна політика	3,5	1	0,5		2	4				4
Тема 6 Державне регулювання підприємництва	4	1	1		2	4				4
Тема 7. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності	3,5	1	0,5		2	4				4
Тема 8. Державне регулювання цін та інфляції	4	1	1		2	4,5		0,5		4
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	23	6	5		12	26	0,5	1,5		24
ЗМ 3										
Тема 9. Регіональна економічна політика	4	1	1		2	3,5		0,5		3
Тема 10. Суспільний сектор економіки як об'єкт державного регулювання	3,5	1	0,5		2	3,5		0,5		3
Тема 11. Соціальна політика	4	1	1		2	4	0,5	0,5		3
Тема 12. Державне регулювання природоохоронної діяльності	2,5	1	0,5		1	2				2
<i>Разом за змістовим модулем 3</i>	14	4	3		7	13	0,5	1,5		11
Усього годин										
	45	14	10		21	45	2	4		39
Модуль 2										
МКР				2					1	
Реферат				4					1	
Усього годин										
				6					2	

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Модульна контрольна робота, оцінка за реферат, оцінка за виконане науково-дослідне індивідуальне завдання, підсумковий тест.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

Модуль 1 (підсумкова контрольна робота)												Модуль 2		Підсумковий тест	Загальна сума
ЗМ 1		ЗМ 2						ЗМ 3				реферативне дослідження	МКР	25	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	15	20		
10		20						10							
40															

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

Тема 1. Державне регулювання економіки як функція держави

Об'єктивна необхідність державного регулювання економіки. Регулювання економіки як сукупність інституціонального, державного та громадського регулювання. Функції держави в сучасній ринковій економіці. Альтернативні концепції теорії макроекономічного регулювання економіки. Моделі державного регулювання економіки в зарубіжних країнах. Мета, завдання та особливості державного регулювання економіки перехідного періоду. Завдання державного регулювання економіки України. Об'єкти та суб'єкти державного регулювання економіки. Інструменти (елементи та важелі) державного регулювання економіки. Методи державного регулювання економіки, їх класифікація. Межі державного втручання в економіку.

Система органів державного регулювання економіки. Принципи організації державного регулювання економіки. Функції та повноваження державних органів у сфері економічного регулювання. Функції та повноваження Президента, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України.

Характеристика і функції міністерств, відомств, державних комітетів і представництв України за кордоном. Функціональні та галузеві міністерства і відомства, функції та повноваження Ради Міністрів Автономної Республіки Крим. Місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування.

Напрямки вдосконалення системи державних органів управління.

Суть правового регулювання економіки. Закони України як інструменти втілення державної соціально-економічної політики. Правові регулятори, їх зміст та значення. Законодавча база правового регулювання економіки в Україні.

Адміністративні методи державного регулювання економіки. Система адміністративних регуляторів (важелів): ліцензії, квоти, стандарти, норми, санкції. Сфера застосування адміністративних методів регулювання економіки. Державні замовлення та державні контракти як засоби задоволення державних потреб у продукції (товарах, роботах, послугах).

Тема 2. Стратегія соціально-економічного розвитку країни

Місце соціально-економічних прогнозів у системі державного регулювання економіки. Суть і призначення економічних і соціальних прогнозів. Функції економічного й соціального прогнозування. Об'єкти й суб'єкти прогнозування. Система та класифікація соціально-економічних прогнозів. Принципи соціально-економічного прогнозування. Система та класифікація методів прогнозування. Експертні методи прогнозування. Формалізовані методи прогнозування: екстраполяція, моделювання тощо. Сфера застосування методів прогнозування. Рівні прогнозної роботи в Україні.

Місце програмування у системі державного регулювання економіки. Сутність програмно-цільового методу планування. Сутність цільової комплексної програми. Класифікація цільових комплексних програм. Досвід використання програм у світовій практиці. Життєвий цикл та етапи цільової комплексної програми, їх зміст. Організація розробки програм. Структура та зміст розділів цільової комплексної програми. Обґрунтування заходи програми ресурсами. Ефективність цільової комплексної програми. Інтерактивний характер економічних розрахунків.

Організаційний механізм реалізації програм. Контроль за виконанням комплексної програми.

Місце макроекономічного планування у системі державного регулювання економіки. Індикативне, директивне та стратегічне макроекономічне планування. Досвід макроекономічного планування у світовій практиці. Методологія індикативного планування. Державний план (програма) помічного й соціального розвитку України як інструмент макроекономічного планування. Структура Державного плану (програми) економічного соціального розвитку України. Цілі, пріоритети, показники, індикатори індикативних планів. Методи макроекономічного планування: системи, аналіз, балансовий, нормативний, економіко-математичне моделювання. Передпланові дослідження та обґрунтування. Організація розробки й реалізації індикативних планів. Узгодження показників державного плану (програми) економічного й соціального розвитку з державним бюджетом.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

Тема 3. Фінансова політика

Державний бюджет як інструмент державного регулювання економіки. Перерозподільна та стабілізаційна функція державного бюджету. Взаємозв'язок між державним бюджетом та макроекономічним планом (прогнозом). Бюджетний вплив на розвиток економіки. Субсидії і субвенції. Роль бюджету в реалізації соціальної політики держави. Податки як інструмент державного регулювання економіки.

Національний банк як суб'єкт державного регулювання економіки, його завдання та функції. Інструменти грошово-кредитного регулювання економіки. Процентна політика та її вплив на економіку. Грошово-кредитне обслуговування державного бюджету, державного боргу та боргових зобов'язань.

Тема 4. Структурна та інвестиційна політика

Поняття структури економіки. Види структур. Пріоритети в соціально-економічному розвитку. Критерії визначення державних пріоритетів. Фактори структурних зрушень в економіці. Методи впливу на структурні зрушення в економіці.

Інвестиції як фактор структурних зрушень в економіці. Поняття інвестицій та інвестиційної діяльності. Пряме управління державними інвестиціями. Державні капітальні вкладення. Форми державного регулювання умов інвестиційної діяльності. Державне регулювання ринку цінних паперів.

Тема 5. Науково-технічна та інноваційна політика

Напрямки державної політики в галузі науково-технічного прогресу. Об'єктивна необхідність і сутність регулювання розвитку науки і техніки. Завдання та функції держави в стимулюванні науково-технічного прогресу. Форми державного регулювання розвитку науки і техніки. Пряме втручання держави в процеси розвитку науки і техніки. Державні науково-технічні програми. Завдання та функції Державного інноваційного фонду України. Напрями регулювання розвитку науково-технічного прогресу. Важелі державної підтримки розвитку НТП (податкові пільги, застосування політики прискореної амортизації тощо). Державна політика у галузі патентів і ліцензій. Роль інноваційних фондів у розвитку науки і техніки.

Тема 6. Державне регулювання підприємництва

Сутність, суб'єкти, принципи та організаційні форми підприємницької діяльності. Сектори економіки. Мета та завдання секторного аналізу економіки. Роль

та методологія управління державним сектором економіки.

Суб'єкти та об'єкти антимонопольної політики. Мета, завдання та способи демонополізації економіки. Особливості демонополізації окремих об'єктів. Приватизація державних підприємств. Зміст державних програм демонополізації економіки, розвитку конкуренції і приватизації. Функції та завдання Антимонопольного комітету України й Фонду державного майна України.

Методи державної підтримки та регулювання підприємництва. Механізм банкрутства підприємств. Мета, порядок і способи проведення санації державних підприємств.

Тема 7. Державне регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Сутність, завдання та форми державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Завдання та функції державних органів регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Реєстрація суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності. Тарифне й нетарифне регулювання, квотування, ліцензування експорту та імпорту. Митне регулювання зовнішньоекономічної діяльності. Декларування тарифів і майна, яке переминає через кордон. Страхування зовнішньоекономічної діяльності. Державне регулювання експортно-імпортних операцій. Координація діяльності у сфері міждержавних зв'язків. Державне регулювання валютних операцій та кредитно-розрахункових відносин. Платіжний і торговельний баланси України.

Тема 8. Державне регулювання цін та інфляції

Ціни як інструмент державного регулювання економіки. Цінове регулювання діяльності природних та штучних монополістів. Контроль за дотриманням державної дисципліни цін і тарифів. Антиінфляційне регулювання економіки.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3

Тема 9. Державне регулювання розвитку регіонів.

Мета та завдання регіональної економічної політики. Об'єкти державної регіональної політики. Соціально-економічний регіону як система. Напрямки вдосконалення регіональної структури економіки.

Форми державного регулювання економічного й соціального розвитку регіонів. Державні регіональні програми. Бюджетні субсидії, субвенції, дотації. Нормативи відрахувань державних податків до місцевих бюджетів. Регіональні замовлення на поставки продукції для задоволення державних потреб. Централізовані капітальні вкладення в розвиток економіки окремих регіонів.

Механізм створення та функціонування вільних економічних зон. Мета, завдання та зміст планів і програм економічного й соціального розвитку регіонів.

Тема 10. Суспільний сектор економіки як об'єкт державного регулювання

Завдання державного регулювання промислового виробництва. Пряме регулювання промислового виробництва. Методика прогнозування потреб держави у продукції промисловості. Державні контракти на поставки промислової продукції для державних потреб. Обґрунтування планів промислового виробництва. Державне підприємство у сфері промисловості. Державний контроль за розміщенням промислових підприємств. Стандартизація та сертифікація промислової продукції. Методи впливу держави на недержавний сектор промислового виробництва.

Завдання державного регулювання розвитку агропромислового комплексу.

Регулювання земельних відносин. Форми й методи регулювання агропромислового виробництва. Методи прогнозування державних потреб у продукції АПК. Баланс державних ресурсів сільськогосподарської продукції. Державні контракти та державне замовлення як засоби задоволення державних потреб у продукції АПК. Методи підтримки підприємництва в агропромисловому комплексі.

Завдання державного регулювання транспорту. Форми й методи державного впливу на розвиток транспортних послуг. Методика прогнозування і потреб у перевезеннях вантажів та пасажирів. Державний контракт у транспорті як засіб задоволення державних потреб у будівництві. Обґрунтування планів будівництва. Державний контракт як засіб задоволення державних потреб у будівництві.

Тема 11. Соціальна політика

Завдання державного регулювання ринку праці. Інституційне та громадське регулювання ринку праці у світовій практиці. Державні служби зайнятості, їх завдання та функції у регулюванні зайнятості населення. Державні програми зайнятості населення. Система трудових балансів і їх роль у регулюванні відтворення й ефективної зайнятості трудових ресурсів. Методика складання зведеного балансу трудових ресурсів та балансу ринку праці. Особливості регулювання оплати праці у ринковій економіці. Функції держави у регулюванні оплати праці. Система тарифних угод та її значення в регулюванні оплати праці. Регулювання мінімальної заробітної плати.

Завдання державного регулювання рівня життя та соціального захисту населення. Система соціального забезпечення й соціального страхування. Система узагальнюючих показників рівня життя населення. Баланс грошових доходів і витрат населення. Методика розрахунку основних показників рівня життя населення. Мінімальний споживчий бюджет. Мінімальний нормативний споживчий кошик. Норми споживання населенням основних видів товарів та послуг. Індексація та компенсація грошових доходів населення. Прожитковий мінімум. Межа малозабезпеченості. Індекси вартості життя. Заходи держави щодо забезпечення належного рівня життя населення.

Завдання державного регулювання розвитку соціальної сфери. Державне регулювання розвитку житлово-комунального господарства, освіти, культури, охорони здоров'я, побутового обслуговування населення. Прогнозування розвитку галузей соціальної сфери. Планування державних потреб у послугах установ соціальної сфери. Обґрунтування обсягів фінансування установ соціальної сфери. Обґрунтування обсягів фінансування установ соціальної сфери. Методи державної підтримки розвитку соціальної інфраструктури.

Тема 12. Державне регулювання природоохоронної діяльності

Сутність державного регулювання природоохоронної діяльності. Державні екологічні програми. Завдання та функції Міністерства охорони навколишнього природного середовища України і місцевих органів державної влади щодо природоохоронної діяльності. Правове й адміністративне регулювання природоохоронної діяльності. Система екологічних норм. Державна екологічна експертиза. Державний контроль за природокористуванням. Ліміти земле-, водо-, лісокористування. Штрафи за забруднення навколишнього середовища та нерациональне використання природних ресурсів. Обґрунтування обсягів фінансових ресурсів для здійснення природоохоронних заходів.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №1

Тема 1. Об'єктивна необхідність і теоретичні основи державного регулювання економіки

1. Розкрити суть об'єктивних причин необхідності ДРЕ.
2. Розкрити суть державного регулювання економіки.
3. Назвати суб'єкти і об'єкти ДРЕ.
4. Історичний аспект ДРЕ.
5. Основні ознаки держави як «ринкового суб'єкта».
6. Елементи економічного ДРЕ.
7. Моделі ДРЕ, їх суть.

Тема 2. Органи державного управління України в системі державного регулювання економіки

1. Порядок формування структури управління економікою.
2. Органи ДРЕ.
3. Рівні ДРЕ.
4. Функції президента.
5. Функції законодавчої влади.
6. Функції виконавчої влади.
7. Функції міністерства економіки.
8. Функції судових органів у області ДРЕ.
9. Напрями вдосконалення системи ДРЕ.

Література

1. Градов А. П. Национальная экономика. / А. П. Градов. – СПб.: Питер-Пресс, 2007.–240 с.
2. Гринів Л. С. Національна економіка: навч. посібник / Л. С. Гринів, М. В. Кічурчак. – Львів : «Магнолія», 2008. – 464 с.
3. Грінцова В.М. Державне регулювання економіки: навч. посібник / В. М. Грінцова, М. М. Новикова. – Х. : Фоліо, 2008. – 456 с.
4. Дітківська Л. І. Державне регулювання економіки: навч. посібник / Л. І. Дітківська, Л. С. Головка. – К. : Знання-Прес, 2008. – 209 с.
5. Дмитриченко Л.И. Государственнорегулирование экономики: методология и теория. [Монография] / Л.И. Дмитриченко. – Донецк: УкрНЭЖ, 2001. – 329 с.
6. Міненко В.Л. Державне регулювання ринку праці в умовах глобалізації економіки: теорія та практика: [монографія] / Національна академія держ. управління при Президентові України. Харківський регіональний ін-т держ. управління. – Х.: Магістр, 2009. – 204с.
7. Михасюк І. Державне регулювання економіки / І. Михасюк, А. Мельник, М. Крупка, З. Залога. – Львів, 2007. – 312 с.
8. Швайка Л.А. Державне регулювання економіки: підручник. / Л.А.Швайка. – К.: Знання, 2008. – 462с.
9. Шиян Н.І. Державне регулювання економіки: навч. посібник для студ. екон. спец. / Н.І.Шиян. – Х.: Формат Плюс, 2008. – 384с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №2

Тема 3. Правові і адміністративні методи державного регулювання економіки

1. Суть правових методів ДРЕ (принципи).
2. Види правових актів і їх роль в ДРЕ.

3. Суть адміністративних методів в ДРЕ.
4. Адміністративні важелі ДРЕ.

Тема 4. Прогнозування соціально-економічного розвитку в системі ДРЕ

1. Суть прогнозування і його роль в ДРЕ.
2. Кейнсіанська концепція прогнозування.
3. Функції прогнозування.
4. Основні напрями прогнозу соціально-економічного розвитку.
5. Схема економічного прогнозування.
6. Класифікація прогнозів.
7. Стадії прогнозування.
8. Варіанти прогнозів.
9. Методи прогнозування.
10. Моделі прогнозування.

Література

1. Градов А. П. Национальная экономика. / А. П. Градов. – СПб.: Питер-Пресс, 2007.–240 с.
2. Гринів Л. С. Національна економіка: навч. посібник / Л. С. Гринів, М. В. Кічурчак. – Львів : «Магнолія», 2008. – 464 с.
3. Гріньова В.М. Державне регулювання економіки: навч. посібник / В. М. Гріньова, М. М. Новикова. – Х. : Фоліо, 2008. – 456 с
4. Горелова О. Основи економічного і соціального прогнозування. / О.Горелова. – М., 1985. – 353 с.
5. Губані Г.Г. Прогнозування регіонального розвитку: аналіз проблем та підходи до їх вирішення / Г.Г.Губані, І.Ю.Ходикіна, Л.М.Кравчук // Сталій розвиток економіки. – 2011. - №1. – С. 30-94.
6. Дітківська Л. І. Державне регулювання економіки : навч. посібник / Л. І. Дітківська, Л. С. Головка. – К. : Знання-Прес, 2008. – 209 с.
7. Дмитриченко Л.И. Государственноерегулированиеэкономики: методология и теория. [Монография] / Л.И. Дмитриченко. – Донецк: УкрНЭЖ, 2001. – 329 с.
8. Калмико В.Г. Методология планування діяльності підприємства в умовах ринку / В. Г. Калмико, В. М. Кірнос // Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. – Дніпропетровськ: ПДАБА, 2010. – № 4–5. – С. 48–59.
9. Кузык Б.Н. Прогнозирование, стратегическое планирование и национальное программирование: Учебник / Б.Н. Кузык, В.И. Кушлин, Ю.В. Яковец. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ЗАО «Издательство «Экономика», 2008. – С. 31
10. Міненко В.Л. Державне регулювання ринку праці в умовах глобалізації економіки: теорія та практика: [монографія] / Національна академія держ. управління при Президенті України. Харківський регіональний ін-т держ. управління. – Х.: Магістр, 2009. – 204с.
11. Михасюк І. Державне регулювання економіки / І. Михасюк, А. Мельник, М. Крупка, З. Залога. – Львів, 2007. – 312 с.
12. Сенишин О.С. Роль соціально-економічного прогнозування у структурі механізму розвитку вітчизняного продовольчого комплексу / О.С.Сенишин // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2014. - №2– С.347-351
13. Швайка Л.А.Державнерегулюванняекономіки: підручник. / Л.А.Швайка. – К.: Знання, 2008. – 462с.
14. Шиян Н.І.Державнерегулюванняекономіки: навч. посібник для студ. екон. спец. / Н.І.Шиян. – Х.: Формат Плюс, 2008. – 384с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №3

Тема 5. Програмування в системі ДРЕ

1. Суть програмно-цільового методу планування.
2. Види програм, їх призначення (приклад).
3. Межі ефективності комплексних програм.
4. Структура програм.

Тема 6. Макроекономічне планування в системі ДРЕ

1. Суть і принципи планування.
2. Суть індикативного плану і його структура.
3. Методи планування, їх суть.
4. Методика планування міжгалузевих балансу.
5. Планування макроекономічних показників в СНС.
6. Планування темпів зростання національного доходу.

Література

1. Градов А. П. Национальная экономика. / А. П. Градов. – СПб.: Питер-Пресс, 2007. – 240 с.
2. Гріньова В.М. Державне регулювання економіки: навч. посібник / В. М. Гріньова, М. М. Новикова. – Х. : Фоліо, 2008. – 456 с
3. Горелова О. Основи економічного і соціального прогнозування. / О. Горелова. – М., 1985. – 353 с.
4. Губані Г.Г. Прогнозування регіонального розвитку: аналіз проблем та підходи до їх вирішення / Г.Г. Губані, І.Ю. Ходикіна, Л.М. Кравчук // Сталій розвиток економіки. – 2011. - №1. – С. 30-94.
5. Калмико В.Г. Методологія планування діяльності підприємства в умовах ринку / В. Г. Калмико, В. М. Кірнос // Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. – Дніпропетровськ: ПДАБА, 2010. – № 4–5. – С. 48–59.
6. Кузык Б.Н. Прогнозирование, стратегическое планирование и национальное программирование: Учебник / Б. Н. Кузык, В. И. Кушлин, Ю. В. Яковец. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ЗАО «Издательство «Экономика», 2008. – С. 31
7. Михасюк І. Державне регулювання економіки / І. Михасюк, А. Мельник, М. Крупка, З. Залога. – Львів, 2007. – 312 с.
8. Сенишин О.С. Роль соціально-економічного прогнозування у структурі механізму розвитку вітчизняного продовольчого комплексу / О.С. Сенишин // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2014. - №2– С.347-351
9. Чернов С. І. Структурні елементи стратегічного планування соціально-економічного розвитку регіонів/[Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://dy.nauka.com.ua/index.php?operation=1&iid=301>>
10. Швайка Л.А. Державне регулювання економіки: підручник. / Л.А. Швайка. – К.: Знання, 2008. – 462 с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №4

Тема 7. Фінансово-кредитне регулювання економіки

1. Суть бюджетного регулювання.
2. Структура державного бюджету.
3. Суть фінансового регулювання.
4. Органи фінансового регулювання, їх функції і задачі, фінансові регулятори.
5. Суть кредитного регулювання, структура банківської системи.
6. Основні напрями державної грошово-кредитної політики.
7. Суть податкового регулювання.
8. Органи податкового регулювання, їх функції, задачі, має рацію.

9. Суть митного регулювання, задачі митних органів.
10. Основні напрями реформування податкового регулювання.

Тема 8. Державне регулювання ЗЕД

1. Суть державного регулювання ЗЕД.
2. Форми державного регулювання ЗЕД.
3. Функції державних органів в регулюванні ЗЕД.
4. Державне регулювання валютних операцій.
5. Платіжний і торговий баланс України.

Література

1. Градов А. П. Национальная экономика. / А.П. Градов. – СПб.: Питер-Пресс, 2007. – 240с.
2. Гринів Л. С. Національна економіка: навч. посібник / Л. С. Гринів, М. В. Кічурчак. – Львів: «Магнолія», 2008. – 464 с.
3. Жаніло Я.А. Українська економіка сьогодні - досягнення, проблеми, перспективи / Я.А.Жаніло, Я.Б.Базиліюк, Я.В.Белінська. – К.: НІСД, 2007. – 302с.
4. Закон України «Про банки і банківську діяльність»;
5. Закон України «Про державний бюджет України»;
6. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність»;
7. Закон України «Про оподаткування прибули»;
8. Закон України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті»
9. Закон України «Про прибутковий податок громадян».
10. Михасюк І. Державне регулювання економіки / І. Михасюк, А. Мельник, М. Крупка, З. Залога. – Львів, 2007. – 312 с.
11. Конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації: [Монографія] / За ред. Жаліло Я.А. Нац. Інст-т стратег. досліджень. – К.: Знання України, 2005.- 388 с.
12. Лагутин В.Д. Экономическая политика государства: сущность, этапы, механизмы // Экономическая теория [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ief.org.ua/IEF_rus/ET/Lagutin406.pdf
13. Офіційний сайт Державного агентства з інвестицій та розвитку [Електронний ресурс] / – Режим доступу: www.in.gov.ua
14. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>
15. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: [http:// www.minfin.gov.ua](http://www.minfin.gov.ua)
16. Пасічник Ю.В. Бюджетна система України та зарубіжних країн: [Навч. посіб]. / Ю.В.Пасічник. – К.: Знання-Прес, 2003. – 263с.
17. Офіційний сайт Державної інноваційної фінансово-кредитної установи [Електронний ресурс] / – Режим доступу: www.difku.gov.ua
18. Офіційний сайт Державної податкової служби України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: [http:// www.sts.gov.ua](http://www.sts.gov.ua)
19. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №5

Тема 9. Державне регулювання структурних зрушень і інвестиційної діяльності

1. Поняття структури економіки і види структур.
2. Методи дії на структурні зміни в економіці.
3. Чинники структурних змін економіки.
4. Пріоритети соціально-економічного розвитку.
5. Інвестиції як чинник структурних змін в економіці.
6. Суть інвестиційної діяльності, її суб'єкти і об'єкти.

7. Форми державного регулювання інвестиційної діяльності.
8. Пряме управління інвестиціями і державними капіталовкладеннями.
9. Гарантії держави по інвестиційній діяльності.
10. Державне регулювання ринку цінних паперів.

Тема 10. Підприємництво як об'єкт державного регулювання

1. Суть і принципи підприємницької діяльності.
2. Суб'єкти і організаційно-правові форми підприємницької діяльності.
3. Сектори економіки.
4. Суть антимонопольної політики.
5. Суть приватизації державних підприємств.
6. Зміст державних програм демонополізації економіки, розвитку конкуренції і приватизації.
7. Функції і задачі Антимонопольного комітету.
8. Методи державної підтримки і регулювання підприємництва.
9. Механізм банкрутства підприємств.
10. Мета, порядок і способи проведення санації державних підприємств.

Література

1. Градов А. П. Национальная экономика. / А.П. Градов. – СПб.: Питер-Пресс, 2007. – 240с.
2. Гринів Л. С. Національна економіка: навч. посібник / Л. С. Гринів, М. В. Кічурчак. – Львів: «Магнолія», 2008. – 464 с.
3. Дітківська Л. І. Державне регулювання економіки : навч. посібник / Л. І. Дітківська, Л. С. Головка. – К. : Знання-Прес, 2008. – 209 с.
4. Жаніло Я.А. Українська економіка сьогодні - досягнення, проблеми, перспективи / Я.А.Жаніло, Я.Б.Базиліук, Я.В.Белінська. – К.: НІСД, 2007. – 302с.
5. Закон України «Про банкрутство»;
6. Закон України «Про господарські товариства».
7. Закон України «Про інвестиційну діяльність»;
8. Закон України «Про захист іноземних інвестицій в Україні»;
9. Закон України «Про підприємства України»;
10. Закон України «Про підприємництво»;
11. Закон України «Про приватизацію майна державних підприємств»;
12. Закон України «Про цінні папери і фондову біржу».
13. Лагутин В.Д. Экономическая политика государства: сущность, этапы, механизмы // Экономическая теория [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ief.org.ua/IEF_rus/ET/Lagutin406.pdf
14. Офіційний сайт Державного агентства з інвестицій та розвитку [Електронний ресурс] / – Режим доступу: www.in.gov.ua
15. Швайка Л.А. Державне регулювання економіки: підручник. / Л.А.Швайка. – К.: Знання, 2008. – 462с.
16. Шиян Н.І. Державне регулювання економіки: навч. посібник для студ. екон. спец. / Н.І.Шиян. – Х.: Формат Плюс, 2008. – 384с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №6

Тема 11. Державне регулювання розвитку науки і техніки

1. Суть державної науково-технічної політики.
2. Суб'єкти науково-технічної діяльності, їх права.
3. Види державної політики управління наукою і технікою.
4. Суть цільової програми НТП, її задачі.
5. Напрями державного регулювання розвитку науки і техніки.

Тема 12. Державне регулювання розвитку основних сфер виробничої діяльності

1. Державне регулювання діяльності підприємств всіх форм власності.
2. Державне регулювання транспортом.
3. Державне регулювання зв'язком.
4. Державне регулювання інформацією.

Література

1. Градов А. П. Национальная экономика. / А.П. Градов. – СПб.: Питер-Пресс, 2007. – 240с.
2. Гринів Л. С. Національна економіка: навч. посібник / Л. С. Гринів, М. В. Кічурчак. – Львів: «Магнолія», 2008. – 464 с.
3. Закон України «Про авторські і суміжні права»;
4. Закон України «Про власність»;
5. Закон України «Про науково-технічну інформацію».
6. Закон України «Про охорону прав на промислові зразки»;
7. Закон України «Про підприємства України»;
8. Закон України «Про підприємництво».
9. Офіційний сайт Державної інноваційної фінансово-кредитної установи [Електронний ресурс] / – Режим доступу: www.difku.gov.ua
10. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: [http:// www.ukrstat.gov.ua](http://www.ukrstat.gov.ua)
11. Офіційний сайт Національного центру впровадження галузевих інноваційних програм [Електронний ресурс] / – Режим доступу: www.innovations.gov.ua
12. Швайка Л.А. Державне регулювання економіки: підручник. / Л.А.Швайка. – К.: Знання, 2008. – 462с.
13. Шиян Н.І. Державне регулювання економіки: навч. посібник для студ. екон. спец. / Н.І.Шиян. – Х.: Формат Плюс, 2008. – 384с.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ №7

Тема 13. Державне регулювання праці, рівня життя населення і розвитку соціальної сфери

1. Державне регулювання зайнятості населення.
2. Державне регулювання у області оплати праці.
3. Державна система соціального забезпечення і страхування.

Тема 14. Державне регулювання розвитку регіонів.

1. Суть регіональної політики, її види, типи, цілі.
2. Основні напрями регіональної політики.

Тема 15. Державне регулювання природоохоронної діяльності

1. Необхідність державного регулювання природоохоронної діяльності.
2. Основні напрями державного регулювання природоохоронної діяльності.

Література

1. Градов А. П. Национальная экономика. / А.П. Градов. – СПб.: Питер-Пресс, 2007. – 240с.
2. Гринів Л. С. Національна економіка: навч. посібник / Л. С. Гринів, М. В. Кічурчак. – Львів: «Магнолія», 2008. – 464 с.
3. Закон України «Про зайнятість населення»;

4. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні»,
5. Закон України «Про спеціальні економічні зони і спеціальний режим інвестиційної діяльності».
6. Закон України «Про оплату праці»;
7. Закони України «Про охорону навколишнього природного середовища»;
8. Земельний кодекс України;
9. Кодекс законів про працю в Україні.
10. Концепція: «Про соціальний захист населення»;
11. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>
12. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.mlsp.gov.ua>
13. Повітряний кодекс України.
14. Регіони України: проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку.[Монографія]. / За ред. З.С. Варналія. – К.: Знання України, 2005. – 498 с.
15. Чернов С.І. Структурні елементи стратегічного планування соціально-економічного розвитку регіонів / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://dy.nauka.com.ua/index.php?operation=1&iid=301>>
16. Швайка Л.А. Державне регулювання економіки: підручник. / Л.А.Швайка. – К.: Знання, 2008. – 462с.
17. Шиян Н.І. Державне регулювання економіки: навч. посібник для студ. екон. спец. / Н.І.Шиян. – Х.: Формат Плюс, 2008. – 384с.

ВАРІАНТИ МОДУЛЬНИХ КОНТРОЛЬНИХ РОБІТ

Варіант 1

Завдання № 1

Обґрунтувати необхідність планування валового національного продукту (ВНП) за сумою доходів та за сумою витрат, виконати відповідні розрахунки на підставі похідних даних, зробити висновок.

Таблиця 1.

Похідні данні.

№	Показники	Млн. грн..
1	Витрати споживачів (BC)	310
2	Інвестиційні витрати (ІВ)	260
3	Заробітна платня (ЗП)	270
4	Державні витрати (ДВ)	190
5	Рентні платежі (РП)	130
6	Позиковий відсоток (ПВ)	135
7	Витрати іноземців (ВІ)	265
8	Амортизація (А)	180
9	Прибуток (П)	310

Завдання № 2

обґрунтування узагальнюючий міжгалузевий баланс області на плановий період у системі національних розрахунків на підставі похідних даних, розподілити на квадранти, пояснити їх призначення

Таблиця 2.

Похідні данні (млн. грн.)

Галузі	Галузі			Виробниче споживання		Кінцеве споживання		Всього розподілено
	№1	№2	№3	Всього	У т.ч. ввезення проміжних продуктів	Всього	У т.ч. невиробниче споживання	
№1	x	90	100		-40	330	30	
№2	135	x	110		-80	245	70	
№3	120	70	x		-20	250	25	
Всього матеріальних витрат								
Амортизація	80	100	70					
Прибуток	145	150	140					
Всього продукції								

Варіант 2

Завдання № 1

Обґрунтувати необхідність планування валового національного продукту (ВНП) за сумою доходів та за сумою витрат, виконати відповідні розрахунки на підставі похідних даних, зробити висновок.

Таблиця 1.

Похідні данні.

№	Показники	Млн. грн..
1	Витрати споживачів (BC)	320
2	Інвестиційні витрати (ІВ)	220
3	Заробітна платня (ЗП)	210
4	Державні витрати (ДВ)	150
5	Рентні платежі (РП)	90
6	Позиковий відсоток (ПВ)	100
7	Витрати іноземців (ВІ)	120
8	Амортизація (А)	140
9	Прибуток (П)	270

Завдання № 2

обґрунтування узагальнюючий міжгалузевий баланс області на плановий період у системі національних розрахунків на підставі похідних даних, розподілити на квадранти, пояснити їх призначення

Таблиця 2.

Похідні данні (млн. грн.)

Галузі	Галузі			Виробниче споживання		Кінцеве споживання		Всього розподілено
	№1	№2	№3	Всього	У т.ч. ввезення проміжних продуктів	Всього	У т.ч. невикористане споживання	
№1	x	60	70		-25	275	80	
№2	100	x	80		-40	145	60	
№3	90	40	x		-20	200	70	
Всього матеріальних витрат								
Амортизація	50	60	40					
Прибуток	130	135	120					
Всього продукції								

Варіант 3

Завдання № 1

Обґрунтувати необхідність планування валового національного продукту (ВНП) за сумою доходів та за сумою витрат, виконати відповідні розрахунки на підставі похідних даних, зробити висновок.

Таблиця 1.

Похідні данні.

№	Показники	Млн. грн..
1	Витрати споживачів (ВС)	375
2	Інвестиційні витрати (ІВ)	220
3	Заробітна платня (ЗП)	175
4	Державні витрати (ДВ)	135
5	Рентні платежі (РП)	125
6	Позиковий відсоток (ПВ)	145
7	Витрати іноземців (ВІ)	260
8	Амортизація (А)	180
9	Прибуток (П)	365

Завдання № 2

Обґрунтування узагальнюючий міжгалузевий баланс області на плановий період у системі національних розрахунків на підставі похідних даних, розподілити на квадранти, пояснити їх призначення

Таблиця 2.

Похідні данні (млн. грн.)

Галузі	Галузі			Виробниче споживання		Кінцеве споживання		Всього розподілено
	№1	№2	№3	Всього	У т.ч. ввезення проміжних продуктів	Всього	У т.ч. невикористане споживання	
№1	x	130	120		-90	150	70	
№2	115	x	90		-40	220	90	
№3	100	80	x		-55	240	20	
Всього матеріальних витрат								
Амортизація	40	20	15					
Прибуток	60	150	140					
Всього продукції								

Варіант 4

Завдання № 1

Обґрунтувати необхідність планування валового національного продукту (ВНП) за сумою доходів та за сумою витрат, виконати відповідні розрахунки на підставі похідних даних, зробити висновок.

Таблиця 1.

Похідні данні.

№	Показники	Млн. грн..
1	Витрати споживачів (BC)	385
2	Інвестиційні витрати (ІВ)	230
3	Заробітна платня (ЗП)	185
4	Державні витрати (ДВ)	145
5	Рентні платежі (РП)	135
6	Позиковий відсоток (ПВ)	155
7	Витрати іноземців (ВІ)	280
8	Амортизація (А)	190
9	Прибуток (П)	375

Завдання № 2

обґрунтування узагальнюючий міжгалузевий баланс області на плановий період у системі національних розрахунків на підставі похідних даних, розподілити на квадранти, пояснити їх призначення

Таблиця 2.

Похідні данні (млн. грн.)

Галузі	Галузі			Виробниче споживання		Кінцеве споживання		Всього розподілено
	№1	№2	№3	Всього	У т.ч. ввезення проміжних продуктів	Всього	У т.ч. невиробниче споживання	
№1	x	115	130		-95	265	90	
№2	125	x	90		-75	215	20	
№3	105	70	x		-20	245	40	
Всього матеріальних витрат								
Амортизація	45	20	60					
Прибуток	145	150	120					
Всього продукції								

Варіант 5

Завдання № 1

Обґрунтувати необхідність планування валового національного продукту (ВНП) за сумою доходів та за сумою витрат, виконати відповідні розрахунки на підставі похідних даних, зробити висновок.

Таблиця 1.

Похідні данні.

№	Показники	Млн. грн..
1	Витрати споживачів (BC)	330
2	Інвестиційні витрати (ІВ)	175
3	Заробітна платня (ЗП)	130
4	Державні витрати (ДВ)	85
5	Рентні платежі (РП)	80
6	Позиковий відсоток (ПВ)	100
7	Витрати іноземців (ВІ)	180
8	Амортизація (А)	140
9	Прибуток (П)	320

Завдання № 2

обґрунтування узагальнюючий міжгалузевий баланс області на плановий період у системі національних розрахунків на підставі похідних даних, розподілити на квадранти, пояснити їх призначення

Таблиця 2.

Похідні данні (млн. грн.)

Галузі	Галузі			Виробниче споживання		Кінцеве споживання		Всього розподілено
	№1	№2	№3	Всього	У т.ч. ввезення проміжних продуктів	Всього	У т.ч. невиробниче споживання	
№1	x	110	90		-70	330	30	
№2	75	x	80		-40	245	70	
№3	140	160	x		-90	125	50	
Всього матеріальних витрат								
Амортизація	30	25	15					
Прибуток	120	105	150					
Всього продукції								

Варіант 6**Завдання № 1**

Обґрунтувати необхідність планування валового національного продукту (ВНП) за сумою доходів та за сумою витрат, виконати відповідні розрахунки на підставі похідних даних, зробити висновок.

Таблиця 1.

Похідні данні.

№	Показники	Млн. грн..
1	Витрати споживачів (ВС)	345
2	Інвестиційні витрати (ІВ)	190
3	Заробітна платня (ЗП)	145
4	Державні витрати (ДВ)	100
5	Рентні платежі (РП)	95
6	Позиковий відсоток (ПВ)	115
7	Витрати іноземців (ВІ)	205
8	Амортизація (А)	150
9	Прибуток (П)	335

Завдання № 2

обґрунтування узагальнюючий міжгалузевий баланс області на плановий період у системі національних розрахунків на підставі похідних даних, розподілити на квадранти, пояснити їх призначення

Таблиця 2.

Похідні данні (млн. грн.)

Галузі	Галузі			Виробниче споживання		Кінцеве споживання		Всього розподілено
	№1	№2	№3	Всього	У т.ч. ввезення проміжних продуктів	Всього	У т.ч. невиробниче споживання	
№1	x	140	115		-85	280	65	
№2	95	x	105		-55	345	75	
№3	170	190	x		-110	165	55	
Всього матеріальних витрат								
Амортизація	50	40	30					
Прибуток	135	120	165					
Всього продукції								

Варіант 7

Завдання № 1

Обґрунтувати необхідність планування валового національного продукту (ВНП) за сумою доходів та за сумою витрат, виконати відповідні розрахунки на підставі похідних даних, зробити висновок.

Таблиця 1.

Похідні данні.

№	Показники	Млн. грн..
1	Витрати споживачів (BC)	335
2	Інвестиційні витрати (ІВ)	180
3	Заробітна платня (ЗП)	135
4	Державні витрати (ДВ)	90
5	Рентні платежі (РП)	85
6	Позиковий відсоток (ПВ)	105
7	Витрати іноземців (ВІ)	185
8	Амортизація (А)	140
9	Прибуток (П)	325

Завдання № 2

обґрунтування узагальнюючий міжгалузевий баланс області на плановий період у системі національних розрахунків на підставі похідних даних, розподілити на квадранти, пояснити їх призначення

Таблиця 2.

Похідні данні (млн. грн.)

Галузі	Галузі			Виробниче споживання		Кінцеве споживання		Всього розподілено
	№1	№2	№3	Всього	У т.ч. ввезення проміжних продуктів	Всього	У т.ч. невиробниче споживання	
№1	x	120	100		-75	255	55	
№2	85	x	90		-45	300	60	
№3	150	170	x		-100	145	40	
Всього матеріальних витрат								
Амортизація	40	30	20					
Прибуток	125	110	155					
Всього продукції								

Варіант 8

Завдання № 1

Обґрунтувати необхідність планування валового національного продукту (ВНП) за сумою доходів та за сумою витрат, виконати відповідні розрахунки на підставі похідних даних, зробити висновок.

Таблиця 1.

Похідні данні.

№	Показники	Млн. грн..
1	Витрати споживачів (BC)	355
2	Інвестиційні витрати (ІВ)	200
3	Заробітна платня (ЗП)	155
4	Державні витрати (ДВ)	115
5	Рентні платежі (РП)	105
6	Позиковий відсоток (ПВ)	125
7	Витрати іноземців (ВІ)	220
8	Амортизація (А)	160
9	Прибуток (П)	345

Завдання № 2

обґрунтування узагальнюючий міжгалузевий баланс області на плановий період у системі національних розрахунків на підставі похідних даних, розподілити на квадранти, пояснити їх призначення

Таблиця 2.

Похідні данні (млн. грн.)

Галузі	Галузі			Виробниче споживання		Кінцеве споживання		Всього розподілено
	№1	№2	№3	Всього	У т.ч. ввезення проміжних продуктів	Всього	У т.ч. невикористане споживання	
№1	x	160	125		-95	315	75	
№2	105	x	115		-70	400	85	
№3	190	210	x		-120	175	65	
Всього матеріальних витрат								
Амортизація	65	50	40					
Прибуток	145	130	175					
Всього продукції								

Варіант 9**Завдання № 1**

Обґрунтувати необхідність планування валового національного продукту (ВНП) за сумою доходів та за сумою витрат, виконати відповідні розрахунки на підставі похідних даних, зробити висновок.

Таблиця 1.

Похідні данні.

№	Показники	Млн. грн..
1	Витрати споживачів (ВС)	300
2	Інвестиційні витрати (ІВ)	250
3	Заробітна платня (ЗП)	260
4	Державні витрати (ДВ)	180
5	Рентні платежі (РП)	120
6	Позиковий відсоток (ПВ)	130
7	Витрати іноземців (ВІ)	150
8	Амортизація (А)	170
9	Прибуток (П)	200

Завдання № 2

обґрунтування узагальнюючий міжгалузевий баланс області на плановий період у системі національних розрахунків на підставі похідних даних, розподілити на квадранти, пояснити їх призначення

Таблиця 2.

Похідні данні (млн. грн.)

Галузі	Галузі			Виробниче споживання		Кінцеве споживання		Всього розподілено
	№1	№2	№3	Всього	У т.ч. ввезення проміжних продуктів	Всього	У т.ч. невикористане споживання	
№1	x	80	90		-20	300	20	
№2	130	x	100		-70	215	40	
№3	110	60	x		-10	220	60	
Всього матеріальних витрат								
Амортизація	70	90	60					
Прибуток	140	145	130					
Всього продукції								

Варіант 10

Завдання № 1

Обґрунтувати необхідність планування валового національного продукту (ВНП) за сумою доходів та за сумою витрат, виконати відповідні розрахунки на підставі похідних даних, зробити висновок.

Таблиця 1.

Похідні данні.

№	Показники	Млн. грн..
1	Витрати споживачів (BC)	310
2	Інвестиційні витрати (ІВ)	155
3	Заробітна платня (ЗП)	110
4	Державні витрати (ДВ)	65
5	Рентні платежі (РП)	60
6	Позиковий відсоток (ПВ)	80
7	Витрати іноземців (ВІ)	140
8	Амортизація (А)	120
9	Прибуток (П)	300

Завдання № 2

обґрунтування узагальнюючий міжгалузевий баланс області на плановий період у системі національних розрахунків на підставі похідних даних, розподілити на квадранти, пояснити їх призначення

Таблиця 2.

Похідні данні (млн. грн.)

Галузі	Галузі			Виробниче споживання		Кінцеве споживання		Всього розподілено
	№1	№2	№3	Всього	У т.ч. ввезення проміжних продуктів	Всього	У т.ч. невикористане споживання	
№1	x	130	140		-50	230	25	
№2	170	x	160		-35	115	10	
№3	150	120	x		-40	190	35	
Всього матеріальних витрат								
Амортизація	20	60	40					
Прибуток	110	100	80					
Всього продукції								

Методичні вказівки до виконання контрольної роботи

Контрольна робота складається з двох теоретичних питань та вирішення по кожному з них практичного завдання.

Варіант контрольної роботи обирається відповідно останньої цифри залікової книжки

Алгоритм рішення практичного завдання №1

$$VI + BC + DV + IB$$

$$ВНП P(e) = PI + PP + GP + IP$$

ВНП $P(e)$ – валовий національний продукт, розрахований за сумою витрат; PI (ВІ) – витрати іноземців; $PP(BC)$ – витрати споживачів; $GP(ДВ)$ – державні витрати; $IP(ІВ)$ – інвестиційні витрати

$$ВНП g = ЗП + РП + ПВ + А + П$$

ЗП (ЗП) – заробітна платня; РП (РП) – рентні платежі;

СП (ПВ) – позиковий відсоток; А (А) – амортизація;

П (П) – прибуток.

ВНП g – валовий національний продукт розрахований за сумою доходів

Алгоритм рішення практичного завдання №2

1. Виробниче споживання всього (гр. 5) розраховуються як сума гр. (2 + 3 + 4) – гр. 6

2. Всього розподілено розраховується як сума гр. (5 + 7);

3. Всього матеріальних витрат розраховується як сума галузей № 1, 2, 3;

4. Всього продукції розраховується як сума всього матеріальних витрат, амортизації і прибутку

ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Держава – це...
  - a. організація політичної влади у країні та у суспільстві;
  - b. складно організована цілісна система, що представлена усім державним апаратом, який здійснює цілеспрямований рівний вплив на суспільство та усі його складові;
  - c. реалізація економічної політики на основі певного безпосереднього зв'язку між економічними важелями і цілями у відношенні економічного зростання, інфляції та платіжного балансу;
  - d. відповіді а) та б) вірні.
2. До цілей ДРЕ відносять:
  - a. стимулювання ринкових форм організації економіки;
  - b. здійснення соціальної політики;
  - c. мінімізація неминучих негативних наслідків ринкових процесів;
  - d. визначення засад внутрішньої і зовнішньої економічної політики.
3. До принципів ДРЕ належать...
  - a. створенні оптимальної структури органів державного управління;
  - b. конкурування держави з приватним підприємництвом;
  - c. стимулювання розвитку ринкових форм організації економіки;
  - d. організація політичної влади у країні та суспільстві.
4. Метод Дельфі відноситься до методів прогнозів:
  - a. порівняльним;
  - b. статистичним;
  - c. інтуїтивним;
  - d. експертних оцінок.
5. Фрідмен був прихильником концепції:
  - a. Монетаризму;
  - b. Раціоналізму;
  - c. Маржіналізму;
  - d. Кейнсіанства.
6. Головний орган виконавчої влади в Україні?
  - a. Кабінет міністрів України;
  - b. Верховна рада України;
  - c. Обласна державна адміністрація;
  - d. Адміністрація президента.
7. Основні методи державного регулювання економіки?
  - a. правові;
  - b. адміністративні;
  - c. економічні;
  - d. усі відповіді вірні.
8. Яка з моделей державного регулювання ринкової економіки має високу соціальну орієнтацію, високі податки та низький рівень прибутковості капіталу?
  - a. Американська модель;
  - b. Японська модель;
  - c. Шведська модель;

- d. Німецька.
9. Наукове обґрунтування можливих кількісних змін чи змін якісного стану економіки в майбутньому, а також альтернативних шляхів та строків досягнення цього стану – це:
- економічне прогнозування;
  - економічне планування;
  - економічне програмування;
  - індикативне планування.
10. Планування – це:
- науково-обґрунтована організація суспільних, соціально-економічних і виробничих процесів у народному господарстві країни, в регіонах, галузях і на підприємстві;
  - вироблення і наукове обґрунтування цілей, орієнтирів, пропорцій і структур соціально-економічного розвитку на перспективу, а також визначення способів їх досягнення;
  - наукове обґрунтування можливих кількісних змін або якісного стану в майбутньому, а також альтернативних шляхів і термінів досягнення цього стану;
  - всі відповіді вірні.
11. Головний орган виконавчої влади України:
- розробляє бюджет України;
  - виконує бюджет України;
  - затверджує бюджет України;
  - вірні відповіді а) та б).
12. Вид економічної структури, яка характеризується співвідношенням різних товарних груп в експорті та імпорті це:
- зовнішньоторгова структура;
  - соціальна структура;
  - державна структура;
  - регіональна структура.
13. Речі, грошові кошти, майнові права, цінні папери, а також результати інтелектуальної діяльності, вкладені інвестором у об'єкти інвестиційної діяльності на території приймаючої країни з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту це
- державне інвестування;
  - іноземне інвестування;
  - закордонне інвестування;
  - міжнародне інвестування.
14. Державні замовлення і контракти є інструментами:
- адміністративного регулювання;
  - правового регулювання;
  - фінансового регулювання;
  - соціального регулювання.
15. Дії держави, направлені на захист національного виробника називають:
- антимонопольною політикою;
  - лібералізмом;
  - протекціонізмом;
  - регіональною політикою.

16. Довгострокова оренда машин, устаткування, транспортних засобів, виробничих споруд на основі договору між орендодавцем і орендарем це:
- Франчайзинг;
  - Факторинг;
  - Лізинг;
  - Форфейтинг.
17. Що з переліченого не враховують при вимірюванні ВВП за сумою витрат:
- витрати споживачів;
  - інвестиційні витрати;
  - заробітна плата;
  - державні витрати.
18. Таблиця, яка відображає характеристику міжгалузевих зв'язків і можливості перерозподілу, накопичування і споживання суспільного продукту і національного доходу у розрізі галузей – це:
- міжгалузевий баланс в системі національних рахунків;
  - міжгалузевий баланс в системі балансу народного господарства;
  - система національних рахунків;
  - індикативний план.
19. Сума доданої вартості всіх вироблених товарів і послуг резидентами-громадянами, які проживають на території даної країни, за виключенням іноземців, які живуть у країні менше року це:
- ВВП;
  - ВВП;
  - ЧНП;
  - Національний дохід.
20. Центральний орган економіки, який проводить державне грошово-кредитне регулювання в Україні, а також виконує функцію загальнодержавної резервної системи – це:
- Національний банк України;
  - Державне казначейство України;
  - Міністерство фінансів України;
  - Міністерство економіки України.
21. Інституційні одиниці, які охоплюють всіх фізичних осіб, які здійснюють в економіці функцію споживання, а також проводять на ринок товари і надають не фінансові послуги – це:
- сектор не фінансових корпорацій;
  - державний сектор;
  - сектор домашніх господарств;
  - сектор фінансових корпорацій.
22. Бюджет – це:
- форма освіти і витрат грошових коштів необхідних для функціонування держави;
  - своєрідний канал по якому гроші поступають до національної казни;
  - реалізація грошово-кредитної політики на основі безпосереднього зв'язку між фінансовими важелями і цілями відносно економічного зростання інфляції і платіжного балансу;
  - вид майнових і інтелектуальних цінностей.

23. Дії адміністрації держави (регіону), спрямовані на збалансованість інтересів суб'єктів господарювання за допомогою нормативних актів, вказівок, розпоряджень – це ...
- економічне регулювання;
  - адміністративне регулювання;
  - фінансове регулювання;
  - регіональне регулювання.
24. Напрямок державної регіональної політики, який повинен стимулювати якісні зміни демографічної і соціальної структури населення, створювати умови для зменшення смертності та зростання народжуваності, оздоровлення населення тощо називається:
- соціальний напрям регіональної політики;
  - демографічний напрям регіональної політики;
  - поселенський напрям регіональної політики;
  - екологічний напрям регіональної політики.
25. Організація соціально-економічного і науково-технічного процесу створення оптимальних умов з метою задоволення інформаційних потреб та реалізації прав громадян (органів влади) на основі формування і використання інформаційних ресурсів - це:
- інформатизація;
  - інформація;
  - інформаційне забезпечення;
  - всі відповіді вірні.
26. Державне регулювання економіки – це...
- складноорганізована цілісна система, представлена всім державним апаратом, здійснююча цілеспрямовану дію на суспільство;
  - реалізація економічної і соціальної політики;
  - реалізація економічної політики на основі певного безпосереднього зв'язку між економічними важелями і цілями відносно економічного зростання, інфляції і платіжного балансу;
  - немає правильної відповіді.
27. Причинами ДРЕ є:
- поглиблення розподілу праці;
  - здійснення соціальної політики;
  - піддержання обороноспроможності країни;
  - усі відповіді вірні.
28. Форми ДРЕ включають:
- правове, фінансове, податкове, соціальне регулювання;
  - правове, зовнішньоекономічне, соціальне регулювання;
  - правове, фінансове, соціальне, державне регулювання;
  - антимонопольне, адміністративне, зовнішньоекономічне регулювання.
29. Якого варіанту економічних прогнозів не існує:
- оптимістичний;
  - песимістичний;
  - реальний;
  - інтуїтивний.

30. Яка концепція передбачає вплив держави на економічні показники (рівень виробництва, зайнятість населення, нарощування інвестицій тощо) через систему економічних, правових та адміністративних важелів?
- Неокласична;
  - Кейнсіанська;
  - Монетаристська;
  - Класична.
31. Яка з гілок державної влади здійснює розгляд, затвердження, а також контроль за виконанням державного бюджету України?
- виконавча влада;
  - законодавча влада;
  - Кабінет міністрів України;
  - судова влада.
32. Що притаманне Британській моделі державного регулювання економіки?
- наявність значної частки державної власності;
  - висока соціальна орієнтація;
  - орієнтація на приватну власність;
  - вірні відповіді а) та с).
33. Індикативне планування – це:
- рекомендаційне планування;
  - обов'язкове для виконання планування;
  - альтернативне планування;
  - такого виду планування не існує.
34. Показник який визначається як ринкова вартість всієї виробленої кінцевої продукції та послуг у економіці за рік, враховуючи виробництво кінцевих товарів створених громадянами даної країни як в національних межах так і за кордоном – це:
- ВНП;
  - ВВП;
  - ЧНП;
  - Національний дохід.
35. Що відноситься до основних функцій державного регулювання економіки?
- прогнозування та планування;
  - інформаційне та кадрове забезпечення;
  - загальне та методичне керівництво;
  - усі відповіді вірні.
36. Що з наведених стверджень є метою державного регулювання інвестиційної діяльності?
- реалізація економічної, науково-технічної та соціальної політики;
  - зниження темпів інфляції в економіці держави;
  - створення найбільш сприятливих умов для участі національної економіки у міжнародному поділі праці;
  - захист національного виробника.
37. Верховна Рада України:
- визначає основи внутрішньої і зовнішньої економічної політики;
  - забезпечення ведення фінансової політики;
  - забезпечує однакові умови розвитку всіх форм власності;

- d. розробляє проект про Державний бюджет.
38. Якій з моделей державного регулювання ринкової економіки притаманна специфіка корпоративних структур?
- Європейська ;
  - Японська;
  - Німецька;
  - Шведської.
39. Якими методами державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності є ембарго, ліцензування та квотування?
- адміністративними;
  - правовими;
  - економічними;
  - соціально-психологічним.
40. Сукупність заходів, направлених на усунення відмінностей в економічній діяльності і життєвого рівня, що є між територіально відособленими частинами країни називають:
- регіональною політикою;
  - антимонопольною політикою;
  - зовнішньою економічною діяльністю;
  - фінансово-кредитною політикою.
41. Якого виду економічної структури не існує?
- соціальної структури;
  - галузевої структури;
  - регіональної структури;
  - виробничої структури.
42. Державні наукові науково – технічні програми не ділять на:
- загальнодержавні;
  - державні;
  - галузеві;
  - міжгалузеві
43. У сучасному міжгалузевому балансі відсутній:
- квадрант проміжного споживання;
  - квадрант кінцевого споживання;
  - квадрант чистого доходу;
  - квадрант перерозподілу чистого доходу.
44. Що з переліченого не відноситься до стадій прогнозу:
- гіпотеза;
  - економічне прогнозування;
  - планування;
  - позиціонування
45. Сукупність заходів держави, спрямованих на збереження безпечного навколишнього середовища, захист життя і здоров'я населення від негативного впливу забруднення, досягнення гармонії у взаємодії суспільства і природи, охорону і раціональне використання природних ресурсів – це:
- екологічна політика;

- b. важелі регулювання природоохоронної діяльності;
- c. екологічний моніторинг;
- d. охорона навколишнього середовища.

46. Види бюджету:

- a. державний, регіональний, місцевий;
- b. державний, іноземний, місцевий;
- c. державний, обласний, місцевий;
- d. вірні відповіді а) і с).

47. Державне регулювання транспорту повинне забезпечувати таке:

- a. обмеження монополізму та розвиток конкуренції;
- b. ліцензування окремих видів діяльності в галузі транспорту;
- c. створення однакових умов для розвитку господарської діяльності підприємств транспорт;
- d. всі відповіді вірні.

48. Державне сприяння прискореному розвитку соціального та виробничій інфраструктури в тих районах, у яких низький рівень соціального забезпечення називається:

- a. поселенський напрям регіональної політики;
- b. соціальний напрям регіональної політики;
- c. демографічний напрям регіональної політики;
- d. державна соціальна політика.

49. Які з перелічених показників включає у себе ВВП, що підраховується за доходами?

- a. рентні платежі;
- b. чисті інвестиції;
- c. чистий експорт;
- d. валові приватні інвестиції.

50. Сектор економіки, який охоплює інституційні одиниці, які займаються фінансовим посередництвом і допоміжною фінансовою діяльністю це:

- a. сектор не фінансових корпорацій;
- b. сектор фінансових корпорацій;
- c. сектор домашніх господарств;
- d. сектор банківських послуг.

ТЕМИ РЕФЕРАТИВНИХ РОБІТ З КУРСУ

1. Об'єктивна необхідність державного регулювання економіки (ДРЕ).
2. Сутність моделей державного регулювання економіки в зарубіжних країнах.
3. Методи державного регулювання економіки, їх сутність.
4. Етапи удосконалення державного регулювання економіки в Україні.
5. Прогнозування як функція ДРЕ.
6. Планування як функція ДРЕ.
7. Програмування як функція ДРЕ.
8. Планування макроекономічних показників у системі ДРЕ.
9. Держбюджет як інструмент ДРЕ.
10. Необхідність та сутність грошово-кредитного регулювання економіки.
11. Податкова політика держави та напрямки її удосконалення.
12. Податкові системи у світовій практиці.
13. органи податкового регулювання, їх функції.
14. державне регулювання структурних зрушень.
15. Сутність інвестиційної діяльності її регулювання.
16. Державне регулювання ринка цінних паперів.
17. Напрямки державної політики в галузі науково-технічного прогресу.
18. Державне регулювання інноваційної діяльності.
19. Сутність та принципи державного регулювання підприємництва.
20. Сутність антимонопольної політики.
21. Механізм банкрутства та санації підприємств.
22. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
23. Платіжний і торгівельний баланс України.
24. Необхідність державного регулювання цін.
25. Сутність антиінфляційної політики.
26. Державне регулювання розвитку регіонів.
27. Економічний механізм соціально-економічного розвитку регіонів.
28. Державне регулювання агропромислового комплексу.
29. Державне регулювання транспорту.
30. Державне регулювання капітального будівництва.
31. Державне регулювання ринку праці.
32. Державне регулювання оплати праці.
33. Державне регулювання соціального забезпечення й страхування.
34. Державне регулювання природоохоронної діяльності.
35. Економічний механізм природоохоронної діяльності.
36. Екологічна програма міста.
37. Ринок праці м. Маріуполь.
38. Економічний розвиток м. Маріуполь.
39. Програма соціально-економічного розвитку м. Маріуполь.
40. Програма демонополізації економіки м. Маріуполь.
41. Національна економіка: загальне та особливе.
42. Економічні теорії та базисні інститути національної економіки.
43. Теорія суспільного добробуту та соціально-ринкової економіки.
44. Характеристика економічного потенціалу.
45. Інституціональні чинники розвитку національної економіки.
46. Функціонування інфраструктури національного ринку.
47. Структурна перебудова національної економіки
48. Політика економічного зростання в національній економіці.
49. Інституціональні форми інтеграції у світове господарство

Методичні вказівки до написання рефератів

Важливим елементом самопідготовки студента, а також його підготовки до семінарських занять є написання реферату. Реферат являє собою письмову роботу студента по одному з вибраних тем курсу “Державне регулювання економіки” і повинен бути результатом самостійної творчої роботи. Тому в рефераті студент повинен відобразити своє знання і розуміння проблеми, що досліджується.

Метою написання реферату є розширення знань і підвищення загального культурного рівня студентів з курсу державного регулювання економіки.

Задачі реферату: вдосконалення уміння працювати з першоджерелами, матеріалами періодичного друку, статистичними збірниками і т.д.; залучення студентів до самостійного вивчення предмету дослідження; формування логічного мислення, економічної культури студента; виробіток навиків творчого пошуку, аналізу літературних джерел.

Вимоги, що пред’являються до оформлення рефератів. Реферат включає вступ (1-2 стор.), основну частину, в якій висловлюється зміст проблеми, що досліджується, висновок (1-2 стор.). Обсяг реферату 10-15 друкарських листів формату А-4. Текст роботи повинен бути надрукований відповідно до розмірів полів: ліве, верхнє, нижнє 20 мм, праве 10 мм.

Титульний лист роботи має єдину форму (ДОДАТОК А). Нумерація сторінок є крізною. Першою сторінкою вважається титульний лист, на ньому номер сторінки не ставиться. У рефераті обов’язково повинен бути зміст, що розкриває основні питання обраної теми (як правило. 3-5 питань). У тексті реферату виділяються як основні питання плану, так і окремі розділи.

У введенні реферату влаштовується вибір теми, показується її актуальність, науково-практична значущість, мета і задачі, які ставить студент.

У основній частині необхідно розкрити суть проблеми, що досліджується. На кожне питання плану необхідно дати чітку, логічно структурну відповідь.

У заключній частині узагальнюються отримані внаслідок проведеного дослідження висновки.

Наприкінці роботи вказується список використаної літератури. Всі літературні джерела повинні бути записані в алфавітному порядку відповідно до встановленого порядку. Якщо в роботі приводяться статистичні дані, цитати, необхідно вказати в квадратних дужках номер джерела згідно зі списком використаної літератури з вказівкою сторінки.

Робота по написанню реферату вважається завершеною, якщо вона виконана відповідно до плану, правильно оформлена і отримала позитивний відгук наукового керівника.

КОНТРОЛЬНІ ПИТАННЯ ДО КУРСУ

1. Об'єктивна необхідність державного регулювання економіки (ДРЕ).
2. Цілі державного регулювання економіки.
3. Принципи державного регулювання економіки.
4. Форми державного регулювання економіки.
5. Методи державного регулювання економіки.
6. Функції держави в сучасній економіці.
7. Завдання державного регулювання економіки.
8. Моделі державного регулювання економіки.
9. Структура управління економіки.
10. Удосконалення системи управління економіки.
11. Функції та повноваження державних органів у сфері економічного регулювання.
12. Сутність правового регулювання економіки.
13. Сутність адміністративного регулювання економіки.
14. Місце соціально-економічних прогнозів у системі ДРЕ.
15. Напрямки прогнозу соціально-економічного розвитку економіки.
16. Схеми економічного прогнозування.
17. Класифікація прогнозів.
18. Методи прогнозування, їх суть.
19. Моделі прогнозування, їх суть.
20. Планування як функція державного регулювання економіки.
21. Принципи планування.
22. Сутність індикативного плану, його структура.
23. Сутність балансового методу планування.
24. Сутність нормативного методу планування.
25. Місце програмування у системі ДРЕ, класифікація програм, організаційний механізм реалізації.
26. Макроекономічні показники, їх структура.
27. Планування міжгалузевих балансів у системі національних розрахунків
28. Сутність фінансового регулювання економіки.
29. Державний бюджет як інструмент державного регулювання економіки.
30. Сутність грошово-кредитного регулювання економіки.
31. Сутність податкового регулювання економіки.
32. Сутність цінового регулювання економіки.
33. Державне регулювання структурних зрушень в економіці.
34. Сутність інвестиційної діяльності.
35. Державне регулювання інвестиційної діяльності.
36. Державне регулювання ринку цінних паперів.
37. Необхідність та сутність державного регулювання розвитку науки і техніки.
38. Сутність та принципи підприємництва.
39. Сектори економіки як об'єкт державного регулювання.
40. Сутність антимонопольної політики.
41. Зміст державних програм демонополізації економіки, розвитку конкуренції і приватизації.
42. Сутність державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності.
43. Платіжний і торговельний баланси України.
44. Державне регулювання соціально-економічного розвитку регіонів.
45. Державне регулювання агропромислового комплексу.
46. Державне регулювання транспорту.
47. Державне регулювання капітального будівництва.
48. Завдання державного регулювання розвитку соціальної сфери.
49. Завдання державного регулювання ринку праці.

50. Функції держави у регулюванні оплати праці.
51. Державне регулювання природоохоронної діяльності.
52. Економічний механізм природоохоронної діяльності.
53. Інноваційна політика держави.
54. Антиінфляційна політика держави.
55. Місцеві бюджети як фінансова основа розвитку регіонів.
56. Структура банківської системи, функції банків.
57. Державне регулювання зв'язку.
58. Державне регулювання інформатизації
59. Сутність митного регулювання.
60. Види правових режимів регулювання зовнішньоекономічної діяльності.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

11. Алимов О.М. Економічний розвиток України: інституціональне та ресурсне забезпечення: [Монографія] / О.М.Алимов, А.І.Даниленко, В.М.Трегобчук. – К.: Об'єднаний ін-т економіки НАН України, 2005. – 540 с.
12. Антонюк Л.Л. Міжнародна конкурентоспроможність країн: теорія та механізм реалізації. [Монографія] / Л.Л. Антонюк. – К.: КНЕУ, 2004. – 236с.
13. Бункина М. К. Национальная экономика: [Учебник для вузов]. / М.К. Бункина. - М.: Палеотив Логос, 2003. – 345 с.
14. Варналій З.С. Мале підприємництво: основи теорії і практики. / З.С. Варналій. – К.: Знання, 2005. – С. 126-141.
15. Горелова О. Основи економічного і соціального прогнозування. / О.Горелова. – М., 1985. – 353 с.
16. Градов А. П. Национальная экономика. / А. П. Градов. – СПб.: Питер-Пресс, 2007.–240 с.
17. Гріньова В.М. Державне регулювання економіки: навч. посібник / В. М. Гріньова, М. М. Новикова. – Х. : Фоліо, 2008. – 456 с
18. Гринів Л. С. Національна економіка: навч. посібник / Л. С. Гринів, М. В. Кічурчак. – Львів: «Магнолія», 2008. – 464 с.
19. Гринькова В.М. Державне регулювання економіки: [Навчальний посібник] / В.М.Гринькова, М.М.Новикова. – Х., 2004. – 756 с.
20. Губані Г.Г. Прогнозування регіонального розвитку: аналіз проблем та підходи до їх вирішення / Г.Г.Губані, І.Ю.Ходикіна, Л.М.Кравчук // Сталій розвиток економіки. – 2011. - №1. – С. 30-94.
21. Дітківська Л.І. Державне регулювання економіки: навч. посібник / Л. І. Дітківська, Л. С. Головка. – К. : Знання-Прес, 2008. – 209 с.
22. Дмитриченко Л.И. Государственноерегулированиеэкономики: методология и теория. [Монографія] / Л.И. Дмитриченко. – Донецк: УкрНЭК, 2001. – 329 с.
23. Закон України «Про стимулювання розвитку регіонів»/ [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2850-15>
24. Ємельянов А.С. Економетрія прогнозування. / А.С. Ємельянов. – М.,1986. – 127 с.
25. Єрохін С.А. Структурна трансформація національної економіки (теоретико-методологічний аспект) [Наукова монографія] / С.А. Єрохін. – К.: Світ знань,2002.–528 с.
26. Економіка України: стратегія і політика довгострокового розвитку / За ред. В.Г. Гейця. –К.: Ін-т екон. прогноз. – Фенікс, 2003. – 875с.
27. Жаніло Я.А. Українська економіка сьогодні - досягнення, проблеми, перспективи / Я.А.Жаніло, Я.Б.Базиліук, Я.В.Белінська. – К.: НІСД, 2007. – 302с.
28. Злупко С. М. Перехідна економіка: сучасна Україна: [Навчальний посібн]. / С.М. Злупко. – К.: Знання, 2006. – 324 с.
29. Калмико В.Г. Методологія планування діяльності підприємства в умовах ринку / В.Г.Калмико, В. М. Кірнос // Вісник Придніпровської державної академії будівництва та архітектури. – Дніпропетровськ: ПДАБА, 2010. – № 4–5. – С. 48–59.
30. Конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації: [Монографія] / За ред. Жаліло Я.А. Нац. Інст-т стратег. досліджень. – К.: Знання України, 2005.- 388 с.
31. Конституція України: Прийнята 28.06.1996 // Відомості Верховної Ради України - №30. 26. Лаптев С. М. та ін. Банківська діяльність (вітчизняний та зарубіжний досвід): Навч. посіб. – К.: ВД «Професіонал», 2004. – 135с.
32. Кузык Б.Н. Прогнозирование, стратегическое планирование и национальное программирование: Учебник / Б. Н. Кузык, В. И. Кушлин, Ю. В. Яковец. – 2-е изд., перераб. и доп. – М.: ЗАО «Издательство «Экономика», 2008. – С. 31.
33. Лагутин В.Д. Экономическая политика государства: сущность, этапы, механизмы // Экономическая теория [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ief.org.ua/IEF_rus/ET/Lagutin406.pdf

34. Литвиненко Я.В. Податкова політика: [Навч. посіб]. / Я.В.Литвиненко. – Київ: МАУП, 2003. – 214с.
35. Механізм структурних зрушень в економіці України. – К.: Ін-т економіки НАНУ, 2002. – 254с.
36. Міненко В.Л. Державне регулювання ринку праці в умовах глобалізації економіки: теорія та практика: [монографія] / Національна академія держ. управління при Президентові України. Харківський регіональний ін-т держ. управління. – Х.: Магістр, 2009. – 204с.
37. Михасюк І. Державне регулювання економіки / І. Михасюк, А. Мельник, М. Крупка, З. Залога. – Львів, 2007. – 312 с.
38. Мочерний С.В. Банківська система України. [Навч. посіб]. / С.В. Мочерний. – Л.: Тріада плюс, 2004. – 189с.
39. Національна економіка: [Підручник]. / За ред. П.В. Круша. – К.: 2008. – 416 с.
40. Органи державного управління економікою: їхня роль у розробці стратегії соціально-економічного розвитку України та реалізації державної економічної політики [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://revolution/allbest.ru/law/00001175.html>
41. Осипов В.М. Стратегічне планування як ефективний інструмент управління регіональним розвитком [Електронний ресурс]. / В.М.Осипов, Півоварчук, І.Л.Парасюк. — Режим доступу:<http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/17098/1/13.pdf>
42. Пасічник Ю.В. Бюджетна система України та зарубіжних країн: [Навч. посіб]. / Ю.В.Пасічник. – К.: Знання-Прес, 2003. – 263с.
43. Постанова КМУ N 1001 від 21 липня 2006 р./ [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <<http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.3&nreg=1001- cgi?page=2006-%EF>>.
44. Пухтаєвич Г.О. Аналіз національної економіки: [Навчальний посібн]. / Г.О. Пухтаєвич. –К.: КНЕУ, 2005. – 254 с.
45. Регіони України: проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку.[Монографія]. / За ред. З.С. Варналія. – К.: Знання України, 2005. – 498 с.
46. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка: [Підручник] / За заг. ред.С.І.Дорогунцова – К.: КНЕУ, 2005. – 988 с.
47. Савченко В.Ф. Методичне забезпечення моніторингу річної програми соціально-економічного розвитку на регіональному рівні / Савченко В. Ф./ Регіональна економіка. – 2011.- №1. – С. 30-36
48. Сенишин О.С. Роль соціально-економічного прогнозування у структурі механізму розвитку вітчизняного продовольчого комплексу / О.С.Сенишин // Глобальні та національні проблеми економіки. – 2014. - №2– С.347-351
49. Стратегії розвитку регіонів: шляхи забезпечення дієвості. Збірник матеріалів «круглого столу» / за ред. С. О. Білої. – К.: НІСД, 2011. – 88 с.
50. Сухоруков А. І. Моделювання та прогнозування соціально-економічного розвитку регіонів України / А. І. Сухоруков // Стратегічні пріоритети. - 2014. - № 1. - С. 199-201. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/spa_2014_1_31.pdf.
51. Тищенко О.П. Національна економіка: [Тексти лекцій] / За ред. А.Г. Савченка. – К.:КНЕУ, 2007. – 464 с.
52. Трансформація регіональної економічної політики: світові тенденції та виклики для України / Н.І. Верхоглядова, В.Ф.Залунін, Ю.В. Орловська та ін. – Дніпропетровськ: ПДАБА, 2008. – 263 с.
53. Чистов С.М. Державне регулювання економіки: [Навч. посібник]. / С.М. Чистов, А.Є.Никифоров, Т.Ф. Куценко. – К.: КНЕУ, 2005. – 440 с.
54. Україна в цифрах у 2011 році. Статистичний щорічник. Деявний комітет статистики України / За ред. О. Г. Осауленка. – К.: Консультант, 2011. – 553 с.
55. Чернов С. І. Структурні елементи стратегічного планування соціально-економічного розвитку регіонів/[Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://dy.nauka.com.ua/index.php?operation=1&iid=301>>

56. Чухно А.А. Постіндустріальна економіка: теорія, практика та їх значення для України / А.А.Чухно. – К.: Логос, 2003. – 631 с.
57. Швайка Л.А. Державне регулювання економіки: підручник. / Л.А.Швайка. – К.: Знання, 2008. – 462с.
58. Шиян Н.І. Державне регулювання економіки: навч. посібник для студ. екон. спец. / Н.І.Шиян. – Х.: Формат Плюс, 2008. – 384с.
59. Экология и экономика природопользования: [Учебник]. / Под ред. Э.В. Гирусова. – М.:ЮНИТИ-ДАНА, 2007. – 591 с.
60. Яцура В.В. Соціально-економічне прогнозування: [навч. посіб.] / В.В. Яцура, О.С. Сенишин, М.О. Горинь. – Львів: Видавничий центр Львівського національного університету імені Івана Франка, 2010. – 412 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Офіційний сайт Верховної Ради України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>
2. Офіційний сайт Державного агентства з інвестицій та розвитку [Електронний ресурс] / – Режим доступу: www.in.gov.ua
3. Офіційний сайт Державної інноваційної фінансово-кредитної установи [Електронний ресурс] / – Режим доступу: www.difku.gov.ua
4. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>
5. Офіційний сайт Державної податкової служби України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.sts.gov.ua>
6. Офіційний сайт Кабінету міністрів України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.min.gov.ua>
7. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.me.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Міністерства інфраструктури України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.mtu.gov.ua>
9. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.mon.gov.ua>
10. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.mlsp.gov.ua>
11. Офіційний сайт Міністерства фінансів України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.minfin.gov.ua>
12. Офіційний сайт Національного центру впровадження галузевих інноваційних програм [Електронний ресурс] / – Режим доступу: www.innovations.gov.ua
13. Офіційний сайт Нормативні Акти України [Електронний ресурс] / – Режим доступу: <http://www.nau.kiev.ua>

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра міжнародної економіки

РЕФЕРАТ

з дисципліни: «Державне регулювання економіки»

на тему: «_____»

студента II курсу

спеціальності 6.030601 «Менеджмент»

(ПІБ)

Науковий керівник:

(посада, ПІБ викладача)